

ادبیات عمومی و سیاسی

هفته‌ای سیاسی، ادبی و علمی غزته‌در.

جلد : ۱

سنه : ۱ ۲۷ صفر ۱۳۳۵ جمعه ابرتسی ۱۰ کانون اول ۱۳۳۲ نومرو ۸

[صدر ایوب و اعیانہ رئیس سابقی سعید پاشا مرہومک،
اک کوزل و اک مکمل سفارتنامہ از اولادہ غالب پاشا مخطرہ منہ مقومہ
طرز منہ رشاد فتواریک افندی بہ خطاباً یازمہ اولد قلمی غیر منتشر
مکتوبی آتی بہ درج ایبریز. بوکونہ قدر غیر مطبوع اولادہ او کوچک
سفارتنامہک دہ کلامک نسخہ مزودہ باشو یا جہنی بشیر ایبریز.]

اجناد سموثراد لرندن صالح ملا علیہ رحمۃ الملك الاعلانک ترجمہ حالی استنساخ اولمغله نسخه
اصلیہ اعادہ قلندی . خاندان کرامیلرینک اعظم اعضاسنہ متعلق بر اثر ذی عبرتله مخلصلرینی وایہ مند
وقوف بیوردقلرینہ نہ قدر تشکر اولنہ آذر . بورادہ مناسبتی یوق اما ہر مضمیری اظہارہ مساعد
وسائل و ازمنہ ذاتاً ہر کسہ میسر اولدیغنی دوشنہ رک ولہذا وجہ تعلق ارامیہ رق بر شی دہا
یازہ جنم : بوندن اون آلتی سنہ اول احسان ایتدیکنز سفارتنامہ غالبی حالا اعادہ ایدہ مدم .
معلومدرکہ دول علیہ اوروپا جمعیت دولیہ سنہ دخولدن مقدم دول غربیہ دن بعضیلری نزدینہ
وقتاً بوقہ سفرای فوق العادہ کوندرمشدرکہ بونلر اون سکنز ذاتدر واون دردی سفارتنامہ نامیلہ
مخطرہ لر یازمشلردر . اک مدققاتہ یازیلن سفارتنامہ ایسہ غالب پاشانککیدر . یازق کہ ناقص قالشدر .
مشارالیہ کرچکدن دیپلومات و اصول تدبیر مملکتدہ ماہر ، بناء علیہ نزد دواتدہ موقر ایش ؛
حتی سلطان سلیم ثالث بر کون باب عالی یہ کلیر ، بعض مصالح مهمہ خارجیہ مذاکرہ سندن صکرہ
اولوقت امدجی یولنان بو غالب افندی بی وسعت اقتدارینہ بناء سفارت فوق العادہ ایلہ پارسہ مأمور

تاریخ سیاسیده

ملیت مسئله سی

۲

الکتریق کی ، ملیتکده حالاتعریف ایدیلهمدیکی کچن مقالهده ایضاح اولومشدی . بوجمہوایت ، جریانک موفقیتنه اک بوپوک حائل اولدی : چونکه هان هرملتک باشقه درلو اولان نظریه ملیه سی بر آز تطبیق ایدلش کی اولدیغندن ، ارن طقوزنجی عصرک نهایتنده حکومتر ملیت اندیشه سندن پک باشقه نظریاته ابنا ایتش ، وبالنتیجه آوروپانک قسم اعظمنده دولترک تشکیلات حقیقیه سی بطاب ملیه ایله پک چوق متناض اولمشدی . فوق البشر بر قدرت سیاسیہ بولونسه ده ، برخریطه نویسک کاغد بویاماسی کی ، آوروپا حدود سیاسیہ سنی ملیت اساسنه توفیقاً تعدیل ایدہ بیله چک اولسه ، نظریه لریک هانکیسینی اساس اتخاذا ایدہ چکنده تردد وبلکده اظهار عجز ایدر ! هر ملتک آرزوسی باشقه اولدیغندن اورتاده واضح بر عقیده عمومیہ یوق دیمکدر . ایسته یوز سنه لک بر قیامت سیاسیہ دن صوکره ، اون طقوزنجی عصر ، هم بر چوق تعدیلات ایله ، هم هیچ بر ملتی کاملاً ممنون اتمه مکه نهایت بولش ، و بو حاله آنجاق ملیتک ابهام مذکور ی سبب اولمشدی ؛ او زمان آوروپا مملکتلری ، ملیت اعتباریله ، مختلف درجات تکاملده ایدیلر . بونلرک مجموعی ، هر زمره نک سچیہ بارزه سی داخل حساب اولقی شرطیله ، اوچه ارجاع ایدہ بیایرز :

۱ — موضوعمز اعتباریله اک متکامل مملکتلر ، آوروپانک منتهای غربی وشمالیسنده ایدیلر . بونکده برسبب جغرافیسی واردی : اوطرفلرده طبیعت یکدیگریکندن آیری منطقه لر وجوده کتیرمش ، و بونلر حدود طبیعیہ اولارق هربری بر دولتک چارجیوه سی اولمشدی ؛ اورنلرده کی اسکی حکومترلر ، بو صورتله اصلاری اختلاف ایدن تبعه سنی بر ملیت حالنده توحید ایتک زمانی قازانمشلردی . بو مظهریتک تولید ایتدیکی دولتلردن انکاتره ، اسقوجیا حکومتی تمثیل وایرلاندایده ده تحکم ایدهرک تشکل ایتمشدی . قشتاله حکومتی ده پورتوغال وقاتالونیامستنا اولقی اوزرده ، بوتون ایبه ریا شبه جزیره سنی عثیه موفق اولمشدی . السنه و عنعنات مختلفه دن ترکیب ایدن فرانسه ایسه ، آنجاق بیک یدی یوز طقسان اتحادیله شکل حاضرنده تیلر ایتمشدی . ایکی اسقاندیناویا شبه جزیره سنده ساکن اوچ ملت اولان دانیمارقه ، اسوچ و نوروه چیلرده جغرافیا مولودی عداولونمالیدر ؛ آوروپا بحران ملیسندن اول تشکلاتنی اکیال ایدن بو دولتره ، ولایات متحده ایله اسویجره نواحی متحده سنی ده علاوه ایدہ بیلیرز .

۲ — آوروپای مرکزی دولتلری ده ایکنجی برزمره تشکیل ایدیوردی : آلمانیا وایتالیا . . . برچوق کوچوک حکومتلره انقسام ایدن بوپوک ملتر ، بربرندن عادتاً سدله آیریلش پارچه لرله پریشانقلرنی حس ایدیورلردی . بوسنیاه ، اونلرده کی حس ملی ، ترکیه نک تشکلنده اولدیغی کی ،

اتحادیاتك شكائده تظاهر ایتشدی . ایتالیانلرده ، فضله اولارق ، اجنبی حاكیتندن قورتولق آرزوسی ده بوق دكلدی !

۳ — اوچنجی زمره ، آوروپای شرقی ملترلندن مرکبدر . بونلر اوزمانه قدر بزمله آوستریا و روسیه بیننده منقسمدی . خریطه لری ، حکومتلردن یاپیلمش برموزاتیق کیندر! بوملتلرک بعضلرنده بره رخاطره حکومت ده واردی : مثلا ، لهلرله لیتوانیالیلر ، پولونیا - لیتوانیاچفته دولتی تشکیل ایتشلردی . . . چهلرده بوهمیا قرالغنی دوشونیدیورلردی ؛ برقسیمی ده ساده بر مختاریت مطلقه درخاطر ایده بیلیوردی : اجنبی بر حکمداره ساده اسماً مربوط اولان بونوعه ، فینلانديا مثال اولابیلیر؛ اوقرائیناده کی کوچوک روسلرده ، لهلردن آریلوب چارلره تابع اولان قازاقلرک دور تشکیلاتنده نیم استقلال ایچنده ایدیلر . بزم مملکتین اهالیسی ایسه ، عثمانلی عدالت سیاسیة سندن یتیشمشدی ! قاتولیک خرواتلرده ، خرواتلق قرالغنی ، مجارتاجنه التحاقنده ، محافظه ایتشلردی .

ملت اعتباریله اک متدنی ملترلرده اوچ قسمة آریلیر :

۱ — اون بشنجی عصردن بری بزده اولان اطه لر و ما کدونیا اهالیسیله صربلر و قره داغلیلر ؛

۲ — آوستریا ویا ونديک اراضی موروثه سنده قالان ملت ویا ملت پارچه لری : قارنیولک آشاغی اسلاولریله دالماسیانک خرواتلری کبی ؛

۳ — مجارستانک یوقاری اسلاولریله صربلری ، و ترانیسیوانیانک مجارزادکاننه تابع اولاحلری . آوروپادن اوچ یوز سنه اول ، آسیاده ده براتحاد ملی اولشدی : دولت عثمانیه ، بوجریان تاریخینک مولودیدر . آسیانک آق و قره دکزلر ساحلنده کی بوتورک اتحادندن قریمله قفقاسیه نك افتراقی ، حدود طبیعی نك عدم وجودی ویا عدم بتاتی اولابیلیر . هر حالده آنادولیده کی کوچوک توزک حکومتلرینک دولت عثمانیه ده انحلالی ، تاریخ ملیمزک اک بویوک فصللرندن بریدر . سلیم اولک سیاست اسلامیه ایچون باشقه براسانی لسان رسمی اتحادینه تشبثندن سوکره باشلایان ملت عکس العملی ایسه ، عثمانلی لسانی وجوده کتیرمشدر .

موضوعمز داخلنده اولماقلا برابر ، بوده برچوق نقطه لردن آوروپا حرکات ملیه سیله مقایسه اولونابیلیر .

اسماعیل هاسمی

تصحیح

کچن هفته کی نسخده « سکا » سرلوجه لی شعرك ایکنجی سطرنده [اجنبی ممالک] دینه جک ایکن سهو ترتیب اوله برق [ممالک اجنبی] دینمش ونه ایتدن اوچنجی سطرنده « عمانلر » دن صکره « ایلر » کله سی اونوتیلیمش اولمغله تصحیح اولنور .